

Peer work s uživateli drog v o.s. sananim

Bc. Hana Laurentová

Trocha terminologie na začátek...

- Peer pracovník, peer model, peer work
- Termín *peer* bývá nejčastěji překládán jako *vrstevník*, což není úplně nejšťastnější překlad, protože v češtině se *vrstevník* používá především pro vyjádření věkové podobnosti.
- Lepší - ale také o dost krkolomnější - překlad by byl: *ten, kdo patří k určité společenské skupině (vrstvě)*.

Definice peer workera dle:

ECDC AND EMCDDA GUIDANCE

Prevention and control of
infectious diseases among
people who inject drugs
Stockholm, October 2011

Peer služby jsou typem terénních služeb (i když jsou poskytovány z kamenného zařízení), které jsou poskytovány současnými nebo bývalými uživateli drog a to tak, aby ostatní uživatele drog odkazovali do Kontaktních center. Pokud tito uživatele o formální služby nestojí, peer pracovník distribuuje jehly, stříkačky a další prostředky (někdy je toto nazýváno „sekundární distribuce injekčního materiálu“).

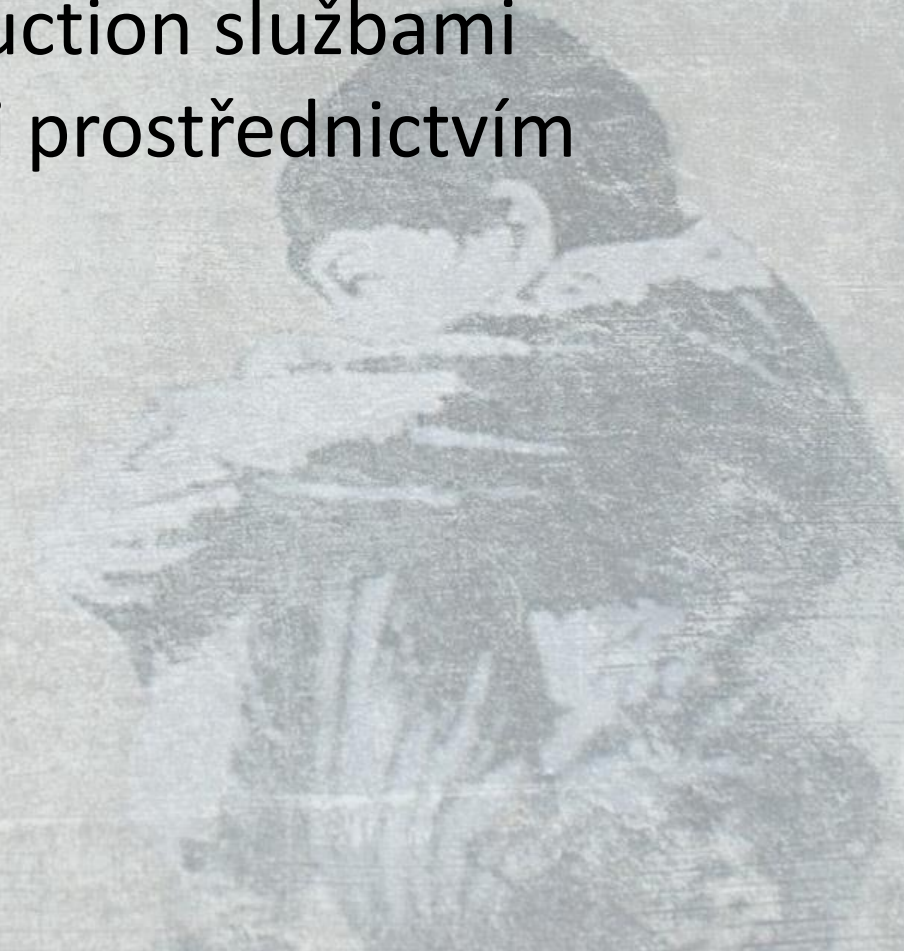
Peer pracovníci jsou schopni si mnohem snadněji zajistit přístup k nejvíce ohrožené populaci uživatelů drog, stejně tak k uživatelům mladým či novým. Peer pracovníci provádějí distribuci všech potřebných prostředků k bezpečnější aplikaci drog, podávají doporučení do léčby a poskytují informace ohledně péče o zdraví v jazyce místní uživatelské scény.

Poradenství poskytované peer pracovníky tak může mít větší dopad (a vést k lepší volbě intervence), než poradenství poskytované profesionálními pracovníky – což je velká výhoda, obzvláště vezmeme-li v úvahu, že osoby využívající výměnný program prostřednictvím peer pracovníků se často vykazují extrémně vysokým rizikem v chování.

Pokud jsou služby poskytované peer pracovníky využívány, pracovníci jsou školeni, supervidováni a podporováni, jsou peer služby důležitou součástí profesionální služby. Stejně tak je ale důležité zvážit etické důsledky zaměstnávání bývalých či současných uživatelů drog, kteří distribují stříkačky do populace uživatelů.

Definice XTP

Nakontaktování skryté populace uživatelů drog a jejich pokrytí Harm reduction službami a základními informacemi prostřednictvím jiného uživatele drog.

XTP SANANIM – HISTORIE

- Doba vzniku se datuje na r. 1995, tehdejší pracovníci o.s. SANANIM objížděli po Evropě různé konference, načerpávali znalosti, ty se pak snažili využít v praxi.
- Tvořila se koncepce, náplně práce, začal se formovat program.
- Začalo se definovat, kdo může být XTP, vytvářelo se vzdělávání, pravidelné schůzky, porady, systém hodnocení i etické dilema zdravé stabilizace vs. konzervování v uživatelské pozici.

CESTA A OBTÍŽE

- Zkoušeli jsme různé způsoby podpory, odměňování a nastavení programu.
- Z počátku existoval „výkonový“ model odměňování (peníze za stříkačky).
- Stabilizační model (účast v programu pouze půl roku a důraz na odchod do léčby).
- Nyní kombinovaný model (odměna za výkon a spolehlivost a ochotu se vzdělávat + plnění svého individuálního plánu o sociální stabilizaci).

XTP SANANIM

- Externí terénní pracovníci jsou klienti, kteří mají zájem pomáhat svým vrstevníkům, pracovat ve prospěch veřejného zdraví a kultivovat drogovou scénu.
- Externí pracovníci provádějí sběr použitého materiálu a jeho výměnu na uzavřené drogové scéně, nebo na otevřené drogové scéně v časech a místech, kdy zde nejsou profesionální terénní pracovníci.
- XTP působí na bytech a v lokalitách v rámci celého Hl. města Prahy.

CENTRUM PRO PRACI A STABILIZACI UŽIVATELŮ DROG

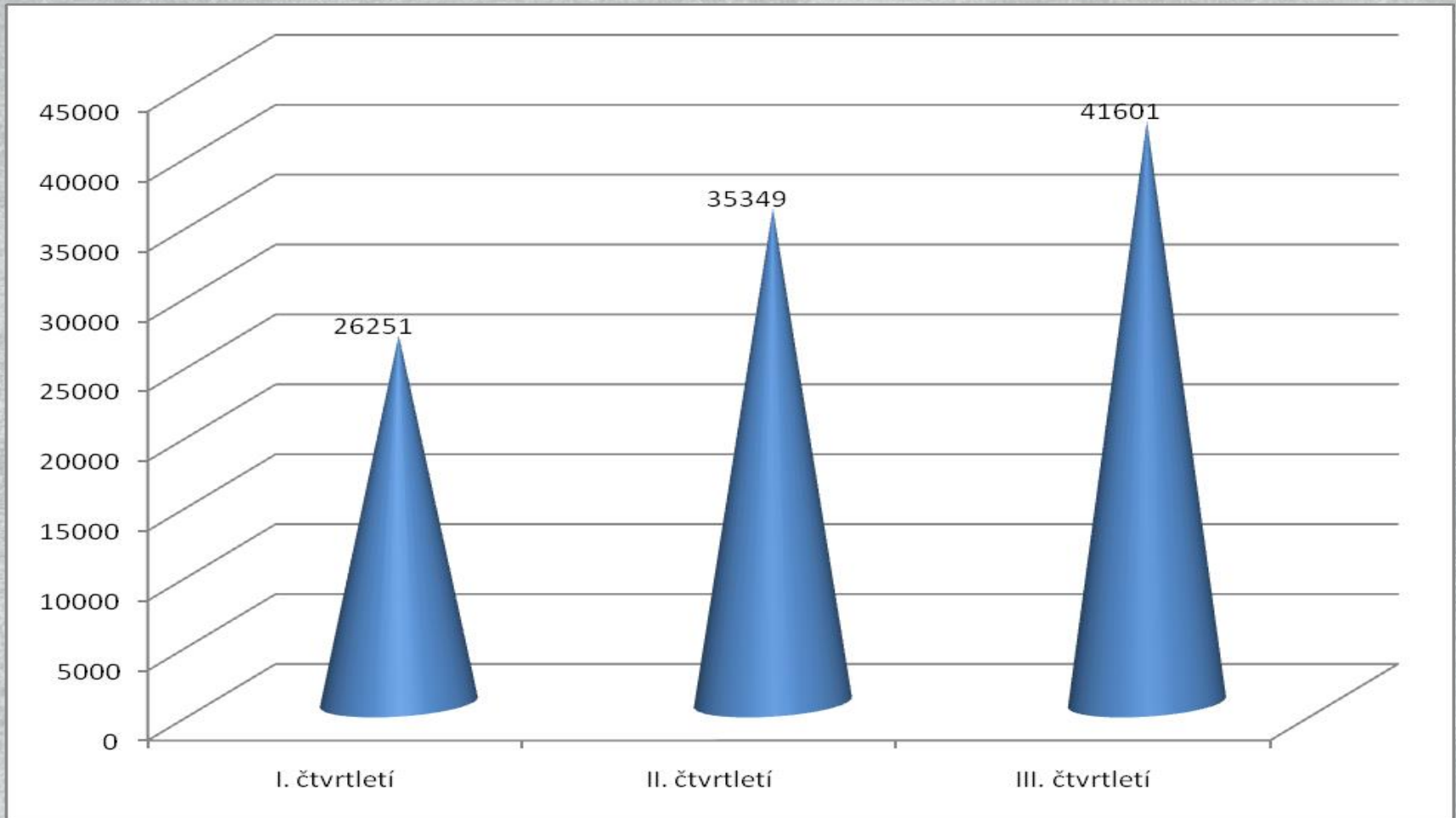
- Využívání vrstevnického potenciálu aktivních uživatelů drog pro terénní práci směrem k zvýšení ochrany Veřejného zdraví.
- Vzdělávání a trénink HR a bezpečného chování mezi nitrožilními uživateli drog.
- Stabilizace a nácvik základních zdravotních, sociálních a společenských návyků.

VÝKONY ZA ROK 2011

	IN	OUT	Kontakty
Celkem	106318	103201	1983

VYDANÉ SETY – VÝVOJ

„NÁŠ EXTERŇÁK“

- Vystupuje v dvou-rolí (kolega na nižším stupni vs. klient), poslední dobou se ale ustavilo pojetí, že **exterňák je klient, který vykonává prospěšnou činnost pro ostatní klienty a za takovou práci dostává náležitou odměnu** (stanoveno v duchu standardů, podobně jako v chráněných dílnách).
- Je dlouhodobý uživatel drog, který neuvažuje o abstinenci.

CÍLE

Rozvinout vrstevnický potenciál z hlediska:

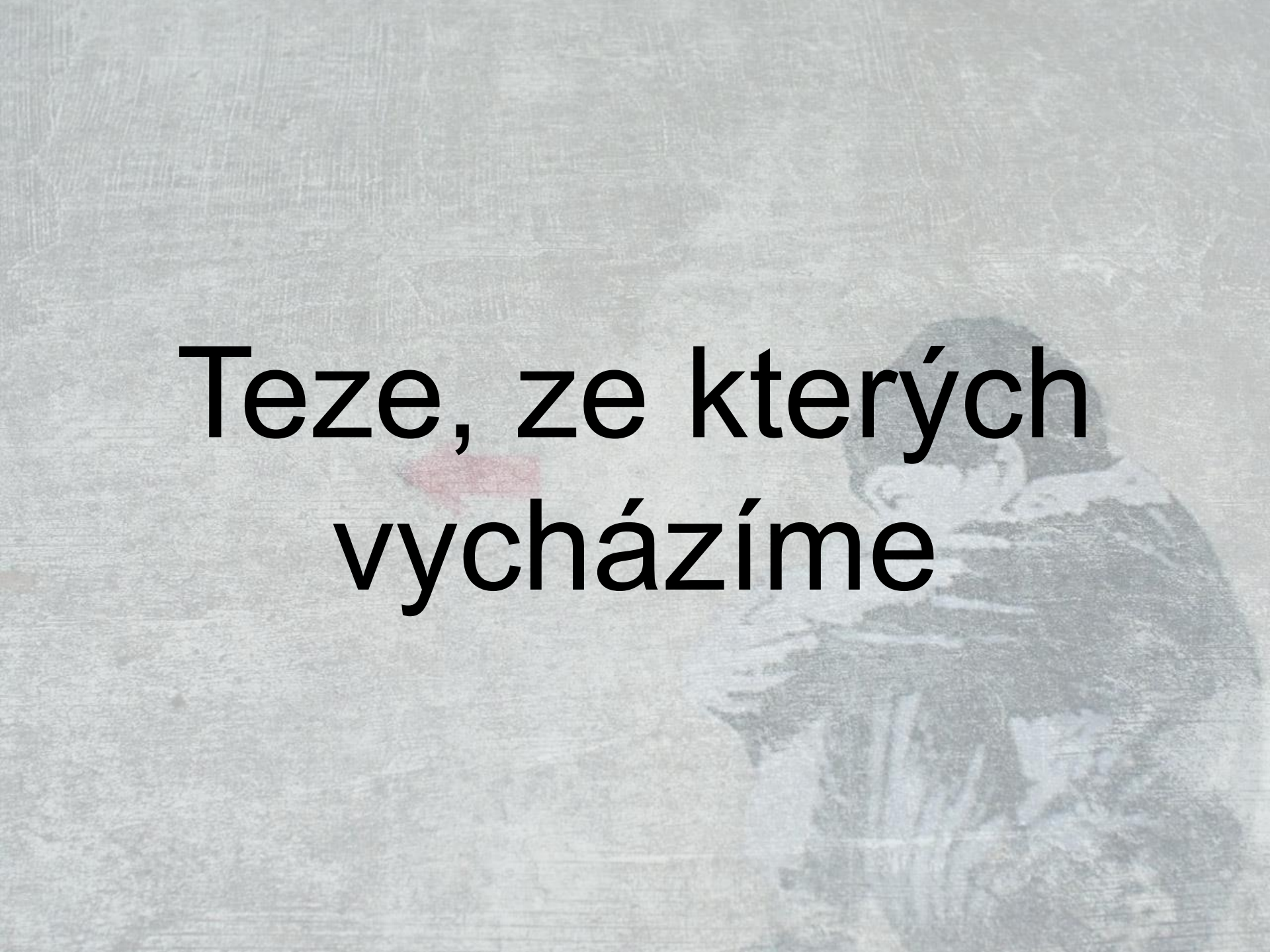
- Distribuce injekčního materiálu.
- Vzájemného vzdělávání klientů mezi sebou.
- Realizované pomoci.
- Dosáhnout stabilizace či pozitivního posunu u účastníků programu.

Paralela – funguje-li exterňák spolehlivě ve vztahu k nám a otevřeně mluví o svém životě a práci, je předpoklad, že bude fungovat spolehlivě a otevřeně i ke svým vrstevníkům.

	<h1>Obsah</h1>
Pondělí	<p>Den je vyhrazen konzultacím externích pracovníků sociálně stabilizovanějších, pracujících na uzavřené drogové scéně. Konzultace probíhají individuálně, jejich součástí je příjem a výdej injekčního materiálu, zpráva o práci na drogové scéně a školení v oblasti HR.</p>
Úterý	<p>Hlavní náplní dne je setkání skupiny externích pracovníků, kteří pracují na uzavřené drogové scéně nebo na otevřené drogové scéně. Setkání začíná ve 12.00, trvá do 14.00. V rámci porady pracovníci odevzdávají a "fasují" materiál, referují o situaci na drogové scéně, vytvářejí mapovou dokumentaci nálezů injekčního materiálu.</p>
Středa (Čtvrtek)	<p>Den věnovaný vzdělávání a tréninku externích pracovníků a zájemců. Součástí vzdělávání je i kontrola injekčního náčiní pro aplikaci, skupinová zrcadlicí diskuse a další. Tak se nám daří ovlivňovat nejen znalosti, ale i postoje a chování. Součástí je i placená možnost na omezenou dobu pracovat na přípravě materiálu pro terénní program za peníze (stříhání náplastí, balení filtrů a buničiny, trhání a balení alobalu, pytlíkování mastí a další), rozesílání časopisu Dekontaminace dalším nízkoprahovým službám.</p>

Odměny

- Každý exterňák má nárok na max 700 Kč na týden. Týdně je také vyplácen.
- Další nefinanční benefity – jako kredit, 200 Kč na jídlo před skupinovým programem, šampon na vlasy, ...
- Částka je rozdělena na 3 položky (3 úkoly);
 - Pracovní setkání – porada
 - Výměna injekčního materiálu
 - Speciální úkoly převážně provozního či stabilizačního charakteru

A faded, grayscale background image of a person sitting and reading a book. The person is wearing a dark jacket and a light-colored shirt. The text is overlaid on this image.

**Teze, ze kterých
vycházíme**

Kontakt s reálným životem a reálným pracovním výkonem exterňáka

2 roviny:

- Zájem o práci mají squatteři, lidé bez domova, kteří jsou zužováni kdejakými problémy sociálního, zdravotního, sociálního i jiného charakteru – je třeba požadovaný výkon přizpůsobit reálným možnostem a schopnostem konkrétních exterňáků.
- Reagování na jejich reálné potřeby – pokud jsou uspokojeny, je to vidět i na jejich reálném pracovním výkonu, např. jsme ochotni exterňákovi poskytnout zálohu, aby si mohl vyzvednout Subutex a fungovat na poradě, nebo: raději budeme shovívavý, když exterňák nebude mít kontakty, než abychom trvali na stanovené cifře a dovedli ho tak ke lhaní.

„Učíme tě, učíme se od tebe“

- Jsme vzájemně učiteli i žáky, tzn. náš přístup je „zvědaví“ přístup, zajímá nás „jejich“ interpretace reality, nesnažíme se vystupovat jako odborníci, vědci,... konzultujeme s týmem to, co se dočteme v odborných publikacích o účincích drog, atp.
- Extrémní případ jsou články do Dekontaminace nesoucí název „Jak se nenechat podělat při nákupu drog“, anebo „jak bezpečněji připravovat opium“.

„Platíme ti, kecáme ti do života“

2 kontrakty:

- Sociální – chceme, aby exterňáci plnili svůj individuální plán o sociální stabilizaci, např. v rámci podporování v bydlení jsme ochotní poskytnout půjčku na zakoupení kamen (nynější případ), ke kamnům chybí roury → další kontrakt.
- Pracovní – výměna jehel, pravidelné schůzky, plnění provozních úkolů;
- Potřeba dokázat prokazatelný přínos (počty stříkaček) + důkaz příběhem.
- Úvodní teze → 2 kontrakty → kupodivu to funguje! 😊
- Extrémní varianta – těhotné exterňačky – překontraktování na pouze sociální kontrakt

Příklad: Cecílie je těhotná. Chtěla by si miminko nechat a tak se s pracovníky dohodla, že podnikne kroky směr léčba. Zůstává nadále v XTP, ale její kontrakt se teď bude odvíjet od konkrétních úkolů, které bude vykonávat pro sebe. Z hlediska bezpečnosti přeruší svoje kontakty a také přestane chodit na sběr.

ÚKOLY

- Cecílie si domluvila schůzku v Denním stacionáři, kde se bude snažit si domluvit nástup do TK Karlov, měla by se dostavit příští úterý;
- Dojede do místa svého bydliště, aby se tam nahlásila na ÚP a na sociálce, bude se snažit vyřídit si dávky v hmotné nouzi;
- Bude se snažit řešit svoji bytovou situaci, poprosí kamaráda, jestli by mohla u něj na přechodnou dobu zůstat.